

II. János Pál pápa:

A szép szeretet Anyja

Amikor a férfi és a nő a házasságban az egy test egységében kölcsönösen ajándékozzák és megkapják egymást, az őszinte ajándékozás logikája belép életükbe. Enélkül a házasság üres volna, míg a személyek e logikára épülő közössége a szülők közösségévé válik. *Amikor életet adnak a gyermeknek, egy új emberi „te” jelenik meg a házastársak mi-körében, egy személy, akit új néven: „a fiúnk...; a lányunk...” szólítanak. „Embert kaptam az Úrtól” (Ter 4,1) mondja Éva, a történelem első asszonya, egy emberi lényt, akit 9 hónapig várnak, és „megjelenik” a szülők és testvérek előtt. A fogantatás, a magzati élet és a születés alakítja ki a teret, melyben az új teremtmény mint „ajándék” jelenhet meg, mert kezdettől fogva ajándék. Lehet-e másnak tekinteni ezt a törekeny és védtelen lényt, aki mindenben szüleitől függ és teljesen rájuk van bízva? Az újszülött azáltal ajándékozta magát szüleinek, hogy létrejön. *Már maga a léte ajándék, a Teremtő első ajándéka a teremtménynek.**

Máriának és Józsefnek köszönhetően a *Megtestesülés misztériuma* s vele együtt a Szent Család misztériuma mélyen beleíródott a férfi és a nő jegyesi szeretetébe, s közvetve minden emberi család származásába.

Az amit Szent Pál „nagy misztériumnak” nevez, a Szent Családban találja meg legmélyebb kifejeződését. *A család így valóban az Újszövetség központjába került.*

A család kezdete két személy egysége, mely a szentség erejéből új együttes Krisztusban. *A szeretetnek, hogy valóban „szép” legyen, Isten ajándékának kell lennie, melyet a Szentlélek olt az emberi szívekbe és folyamatosan táplál (vö. Róm 5,5). Az Egyház ennek tudatában kéri a Szentlelket a házasság szentségében, hogy látogassa meg az emberi szíveket. Ahhoz, hogy valóban a szép szeretet legyen, vagyis személy ajándékozása személynek, Attól kell származnia, aki maga az Ajándék és minden ajándék forrása.*

Ezt mondja el az evangélium Máriáról és Józsefről, akik az Újszövetség küszöbén újra átélik az Énekek énekében leírt „szép szeretetet”. József így gondolkodik Máriáról és így szólítja őt: „Nővérem, Jegyesem”. Mária, Isten Anyja a Szentlélektől fogant, akitől a „szép szeretet” ered, melyet az evangélium finoman a „nagy misztérium” összefüggésében helyez el.

Az evangélium nem csupán a „szép szeretet” misztériumát tárja föl, hanem a szépség nem kevésbé mély misztériumát is, mely az istentől származó szeretet. A férfi és a nő, akik arra hivatottak, hogy kölcsönös ajándékká váljanak, Istentől valók. Az „életet adó” Lélek ősi ajándékából fakad az a kölcsönös ajándék, hogy férj vagy feleség, nem kevésbé, hogy fivér vagy nővér legyenek.

Társadalmunk elszakadt az ember teljes igazságától, attól az igazságtól, hogy a férfi és a nő személy. Ennek következtében civilizációnk nem képes megfelelő módon fölfogni, mit jelent a személyek önjándékozása a házasságban, a felelős szeretet az atyaság és anyaság szolgálatában, az életadás és a nevelés hiteles értéke.

A Hegyi beszédben a hatodik parancsolattal kapcsolatban Krisztus kijelenti: „Hallottátok, hogy mondatott a régieknek: ne törj házasságot. Én pedig mondom nektek: mindaz, aki asszonyra néz, hogy megkívánja őt, a szívében már házasságtörést követett el vele.” (Mt 5, 27-28)

A bűnös vágy által *az ember birtokba akar venni egy másik emberi lényt*, aki nem az övé, hanem Istené. Miközben Krisztus kortársaihoz fordul, minden idők és minden nemzedék emberéhez szól; különösen szól a mi nemzedékünkhöz, hozzánk, akik egy fogyasztó és hedonista civilizáció jegyében élünk.

Miért nyilatkozik Krisztus a Hegyi beszédben ily határozott és igényes módon? A válasz nyilvánvaló: Krisztus biztosítani akarja *a család és a házasság szent voltát*, meg akarja védeni az emberi személy és méltósága teljes igazságát.

Csak ennek az igazságnak fényénél lehetséges, hogy a család a nagy „kinyilatkoztatás” legyen, a másik első fölfedezése: először a házastársak kölcsönös fölfedezése, majd a tőlük született gyermekeké. *Amire a házastársak megesküsznek, ti. hogy „egymáshoz jóban és rosszban mindhalálig hűségesek maradnak”, csak a „szép szeretet” dimenziójában lehetséges.* A mai ember ezt a modern hírközlő eszközökből nem képes megtanulni. A „szép szeretetet” elsősorban az imádságban tanulja az ember.

A Szentlélek a szép szeretet forrása. Ő nemcsak Mária és József szívében ébresztette föl ezt a szeretetet, hanem fölébreszti minden olyan házaspár szívében is, akik készek meghallani Isten szavát és megtartani azt (vö. Lk 8,15). Minden család jövője ettől a „szép szeretettől”, a házastársak, a szülők, a gyermekek, és az összes nemzedékek kölcsönös szeretetétől függ. *A szeretet a család erejének és egységének igazi forrása.*

Az Ige testté lett (vö. Jn 1,14), Isten emberré lett. Az egyházatyák gyakran hivatkoztak erre a csodálatos misztériumra: „Isten emberré lett, hogy mi istenekké váljunk”. Ez a hitigazság egyidejűleg az emberi lét igazsága. Megmutatja a súlyát minden merényletnek, melyet az anyaméhben élő magzat ellen követnek el. Itt, pontosan itt találjuk szemben magunkat a „szép szeretet” ellenpólusával. Ha valaki kizárólag az élvezetre gondol, gyümölcsének meggyilkolásával el lehet jutni a szeretet megöléséig. Az élvezetek kultúrája számára a „méhednek áldott gyümölcse” (Lk 1,42) bizonyos értelemben „átkozott gyümölcse” válik.

Bíró László, püspök,

és dr. Gorove László, diakonus, és felesége Krisztina:

A jó házasság titkai, eszközei

I. Bibliai alapok

Bíró László (B.L.): A keresztény házasság ugyanazokkal az antropológiai adottságokkal rendelkezik, mint minden házasság, és ugyanolyan szociológia körülmények között él, mint minden más házasság itt Magyarországon. A keresztény (katolikus) házasság abban különbözik más házasságoktól, hogy szentségi dimenziója van. Két fogalom keveredik a gyakorló keresztényekben is: a házasság, mint egyházjogi aktus és a házasság, mint szentség.

Amikor kimondja egymás felé két ember, hogy Isten szent színe előtt feleségül veszek/feleségül megyek hozzád, ebben a pillanatban megszületik az egyházi házasság. Ettől kezdve úgy véli az egyházjog, hogy ez a házasság létrejött. Ahol befejeződött a jogi része a házasságkötésnek, ott kezdődik a szentségi része. A szentség kiszolgáltató szavakkal megteremtődik a házasság szentsége. Ettől kezdődően a házaspár kegyelemközvetítővé válik egymás felé, szüntelenül abban a lehetőségben vannak, hogy kegyelmet közvetítsenek egymás felé, Istent ajándékozzák egymásnak. A szentségi házasságban élőknel Istent átölelni és egymást átölelni egyazon ölelés.

Szent Pál a házasság szentségének a lényegét az alábbiakban fogalmazza meg. „Az asszony engedelmeskedjék a férjének, akárcsak az Úrnak, mert a férfi feje az asszonynak, mint Krisztus az Egyháznak: ő ugyanis Testének Megváltója. Amint tehát az Egyház Krisztusnak van alárendelve, úgy az asszony is mindenben férjének. Férfiak! szeressétek

feleségeteket, amint Krisztus is szerette az Egyházat, és fölládozta magát érte... Szeresse tehát mindegyiktek feleségét, akárcsak önmagát, az asszony meg tisztelje férjét”. (Ef. 5,22-33)

Első hallásra úgy tűnik, hogy Szent Pál egy avit házasságképet vezet tovább, ahol a férfi az úr a házban, az asszonynak pedig csönd a neve. Szent Pál két fél mondattal igazából feje tetejére állítja a patriarhális családképet, és megfogalmazza a krisztusi házasság-eszményt, de ezt csak az veszi észre, aki tudja, hogy ki a Jézus Krisztus. Mert Krisztus hogyan feje az Egyháznak? Úgy, hogy levette felső ruháját, kötényt kötött maga elé és megmosta tanítványainak a lábát. És azt mondta, hogy „amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjétek” (Jn 13,15). „Aki közületek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája.” (Mk 10,44) Tehát a feleség engedelmeskedik a férjnek, aki őt úgy szereti, hogy letérdel eléje, hogy megmossa az ő lábát, aki neki szolgálni akar, egészen rá akar figyelni. Itt Szent Pál egy csodálatos fokozást alkalmaz. Azt mondja tovább, hogy a férj pedig úgy szeresse a feleségét, amint Krisztus az Egyházat. Krisztus pedig hogyan szerette az Egyházat? Úgy, hogy a keresztre ment érte, és utolsó csepp vérért adta az Egyházáért, értünk, bűnös emberekért. Tehát kinek engedelmeskedik a feleség? Annak, aki úgy ura neki mint Krisztus és aki úgy szereti őt mint Krisztus! Kész érte az egész életét odaadni! Ezzel Szent Pál az egymáshoz rendeltséget fogalmazza meg. *A feleség az engedelmisségben lemond az akaratáról, meghal önmagának, hogy a férjé lehessen és a férj is meghal önmagának, hogy a feleségé lehessen.* Így szokták mondani a teológiában, hogy a házasság szentsége az adás szentsége. Két ember maradéktalanul átadja magát egymás boldogságára, meghal önmagának.

Jézus ezt mondja: „nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13). Ez a mondat nem feltétlenül a mártír Egyházzal beszél, mert valójában mi is a papság lényege? Meghalni! Meghalni a másikért az nem egy hősi teatrális gesztus, hanem meghalok percről percre a másikért, úgy adom magamat a másikkal, ahogyan őneki szüksége van rá. Tehát a házasság miért szentség? Mert az emberi kapcsolatok közül ez az, ami leginkább képes megjeleníteni Istennek az emberek, Krisztusnak pedig az Egyház iránti szeretetét. Amikor egy szerelmes pár azt mondja, hogy megesküszünk a templomban, arra vállalkoznak, hogy az ő szerelmüket jellé teszik. A szerelmükkel, egymás iránti odaadottságukon keresztül szeretnék bemutatni környezetüknek, hogy mennyire szereti Krisztus az embert. Ez a szentségi házasság!

Amikor a házasság nem él a kegyelem állapotában, amikor a házasságban ott van az önzés, akkor képtelen megjeleníteni Istennek az ember, Krisztusnak az Egyház iránti szeretetét, akkor nem lesz kegyelemközvetítő. *A kegyelem állapota, mely a gyónás után jön létre*, az nem arra szolgál, hogy a nászmiséig bírja ki az ifjú pár bűn nélkül, hanem felhívás arra, hogy ha ezt a jel szerepet meg akarja élni, akkor *szüntelenül a kegyelem állapotában kell lenni, másként amire vállalkoznak, nem tudják betölteni!* Amikor nem következik a keresztyén élet a szentségi házasságkötés után, akkor van az illetőnek egy érvényes házassága, de nem gyümölcsozik! Tehát ha a szentségi házasság kegyelmi gazdagító, másokra is kisugárzó valóságát a házasságban élő meg akarja valósítani, ahhoz szükséges a kegyelem állapota és az önzetlenségre törekvés állapota. Ott kezdődik az önzetlenségünk, hogy bevallom, hogy kezd fájni, hogy megint önző voltam.

Amikor szentségi házasságot köt valaki, akkor Krisztust beengedi a házasságba. A Fekete erdei falvakban van egy szokás, hogy amikor kimondják egymásnak házassákkötéskor a szentség kiszolgáltató szavakat, akkor a templom népe letérdel! Ugyanúgy, mint ahogy úrfelmutatáskor szokás! Mert most, ebben a házasságban, ebben a törékeny szerelemben hasonló módon megjelenik Krisztus, mint ahogy a pap átváltoztató szavaira a kenyér és a bor színe alatt. Nagyon mély, valahol a szentség titkát megragadó hitvallás ez!

Beengedjük Krisztust a házasságba! Nem úgy mint ahogy ott volt a kánaáni menyegzőn. Itt nem vendégként, kedves harmadikként van a házasságban, odafurakodva a szerelmes párhoz, hanem a szentségben organikus egységbe kerülünk Krisztussal! Nem csak ott van külsőleg Krisztus, hanem a mi szerelmünket az ő szeretetével egyesítjük, mert *csak az ő szeretetében vagyunk képesek szeretni egymást egy életen át.* Az egyik teológus azt mondja, hogy amikor kimondjuk egymás felé, hogy határtalanul szeretlek, ez a legszebb mondata és egyben a legnehezebb mondata a házasságnak. Mert egyszerűen rájön az ember arra, hogy a másikat nem tudja határtalanul szeretni, mert nem határtalan. Nagyonis véges, unalmas. És mégis kimondják, hogy „határtalanul szeretlek” – ez a hűség útja! Amikor rájön az ember a másik végességére, és mégis kimondja, hogy határtalanul szereti, akkor kezd megvalósulni valami abból a szeretetből, ahogyan Krisztus szerette az Egyházat!

A mai kornak az automatizmusa megcsap minket, hogy ezt tette, vagy azt tette, vagy ilyen vagy olyan, tehát akkor jogos a válasz. Jézus mikor halt meg értünk? Amikor tündököltünk az erényekben? Nem! Akkor és

azért, amikor mi bűnösök voltunk! Ennek a krisztusi szeretetnek birtokában, háttérben valósul meg a házasság szentsége által az a biztonság és oltalom, amire minden embernek szüksége van!

A szeretet minőségét a mai ember azon méri le, hogy az engem meddig tesz boldoggá. Ezzel a másikban létrehoz egy állandó bizonytalanságot, nem tudja, hogy meddig képes a másikat boldogítani, magyarul mikor fogja a társa „elejteni”. A felnőtt embernek éppúgy szüksége van a biztonságra, az oltalomra, mint a gyerekeknek. És ha ezt nem remélheti a házasságában, akkor előbb utóbb depressziós lesz vagy más baja lesz. A házasság szentségét megélni nem valami avit dolog, hanem egy nagyon adekvát válasz arra, aminek a hiányától a mai ember szenved!

Ha Krisztussal organikus egységbe kerülünk, akkor megjelenítjük Krisztust, Krisztus szeretetét. *Krisztus szeretete személy központú, te központú és megelőző szeretet.* Nem vesszük észre, hogy sokszor ószövetségi alapon gondolkodunk, élünk vagy cselekszünk. Az Ószövetség azt mondja, hogy amit nem akarsz, hogy neked tegyenek, te se tedd másnak. Én nem akarom, hogy a feleségem most bokán rúgjon, ezért nem rúgtam bokán. De ezzel semmi nem történt közöttünk, csak nem rúgtuk egymást bokán. Jézus mit mond? Amit akartok, hogy nektek cselekedjenek, ti már tegyétek! És ezzel a szeretet növekedését hozom létre! Tehát Krisztus egy értékrendet ad nekünk, amely élén a személy áll, a „TE” áll, megelőző szeretettel kötődve hozzá! A házasság szentségét megélni ezt is jelenti és ehhez erőt és bátorságot kapunk a szentség kegyelméből!

II. A házasság eszközei

1. A másik iránti érdeklődés

dr. Gorove László (G.L.): Olyan világban növünk fel, és olyan világban élünk, ahol senkit nem érdekel, hogy mi van veled. A környezet, amiben élünk, az hat ránk. Gondoljuk csak végig, hogy a barátunktól vagy a testvérinktől vagy a házastársunktól milyen gyakran szoktuk megkérdezni, hogy: mi van veled? Azt még csak - csak, hogy: mi lesz vacsorára, vagy hogy miért nincs elmosogatva? De most arról van szó, hogy mi van **veled**? Pedig ez a jó házasság, a boldog házasság egyik lényege. De nem olyan lényege, amelyik egyszerűen automatizálható, és begyakorolható. Ahhoz, hogy ez az érdeklődés őszinte legyen, mindig alkalmazkodnia kell az adott helyzethez. Például, ha egy anya éveket otthon van a gyermekekkel, az ingerszegény környezet miatt esetleg hetente egyszer elég megkérdezni, hogy mi van veled? De ha elkezd újra dolgozni, eljár a

munkahelyére és továbbra is hetente egyszer kérdezi meg a férj, hogy mi van veled, akkor úgy fogja érezni, hogy nem érdekli a férjét, hogy mi van vele. Napról napra tanulnunk kell, meg kell tanulnunk megváltoztatni a belénk rögzített szokásokat, mert *a szentségi kegyelem ingyenes, a gyümölcse is ingyenes, de nem áldozatmentes!* Jézus Krisztus nem fog betörni a lakásunkba és azt mondani, hogy ember vedd már észre, hogy a házasságod nem jó! Jönni fog, hogyha hívjuk, ha beengedjük. Ezért nap mint nap meg kell küzdeni, imával, szentírásozással, beszélgetéssel.

2. Az érzelmi élet

G.L.: Az érzelmek kimutatása nem azt, legalábbis nem csak azt jelenti, hogy ha dühös az ember, akkor a poharat a másik fejéhez vágja. Van-e minden házasságban konfliktusok, vannak röpködő poharak, de az érzelmek kimutatása elsősorban azt jelenti, amit a Jelenések könyvében olvasunk, hogy „térj vissza az első szeretetedhez”. Hogy az a szerelem, ahogy szeretted a feleségedet amikor udvaroltál neki, az most hol van? Jézus Krisztus és az Egyház kapcsolata az a férj és a feleség kapcsolatának a mintája. Ez a Szent Pál által vont párhuzam azért is igaz, mert az Isten szeretete, Jézus Krisztus szeretete csak növekedni tud. *A házastársak szerelme ugyanígy, vagy növekszik, vagy megszűnik, ellaposodik. Ismétlem, ha nem növekszik, megszűnik!* A szeretet és a szerelem nem olyan dolog, ami a házasság éveinek előrehaladtával szépen elapad. A Jézus Krisztusban élő házasság perspektívája a boldogság! Gondoljátok csak végig hány-szor mondjátok naponta a férj-eknek/feleség-eknek, hogy: szeretlek? Hány-szor simogatja meg a férj **csak úgy** a feleségét? A házasság elején még megy, mert - főleg a férfiak - akarnak valamit a feleségüktől. De ő nem arra vágyik, hogy csak akkor simogasd, amikor akarsz tőle valamit, hanem akkor is, amikor csak azt akarod közölni, hogy nagyon szeretlek, azt hogy jó hogy vagy, hogy örülök neked!

Az Efezusiaknak írt levélben (Ef 5,22-33) ötször vagy hatszor hanzik el, a felszólítás: férfiak szeressétek feleségeteket! Ez a felszólítás nyelvtanilag ugynevezett imperativus presens imperfectum, vagyis a folyamatos jövő, amit így is lehetne fordítani: „férfiak ne szünjeteK meg udvarolni feleségeteknek!”

3. A család

G.L.: Egy család életében nagyon komolyan figyelembe kell azt vennünk, hogy a család közösség, és ezért közösség teremtő erő kell, hogy

legyen! A közösségnek pedig kell, hogy legyen lelki élete, lelki vezetése és kifelé való sugárzása. Ezt jelenti a család. A lelki élet természetesen az idő múlásával változik, alakul. A mi családjunkban például minden este együtt imádkoznak azok, akik otthon vannak. A gyermekek imába való bekapcsolódása évről évre fejlődik, évről évre többet ülnek ott a nagyobbak. Idővel előveszik a Szentírást és megkérdezik, hogy te mama vagy te papa mi ez? Ehhez a fejlődéshez nekünk szülőknek alkalmazkodnunk kell! Az Egyház olyan közösség, amelyik abból él, hogy kifelé terjeszti az örömhírt. Az a család, amelyik csak befelé tud élni, ott valami baj van. Hiszen ahol a szeretet túlarad és túlcserbul, ott másnak is, kifelé is akarunk juttatni!

4. A szexualitás

G.L.: Keresztény körökben a szexualitás tabu téma. Még mindig egy kicsit úgy értékeljük, hogy az minden formában még a házasságban is tulajdonképpen bűn. Szent Ágoston az életében erősen megtapasztalta, hogy a szexualitás mennyi negatív hatással lehet az emberre, ha azt az ösztönei szerint éli ki. Az ő tanítása révén eljutott az Egyház valamikor arra a meggyőződésre, hogy a házastársi együttlét is bűn, ha abból nem lehetett nagy valószínűséggel gyermek. Ezzel szemben a II. Vatikáni Zsinat megfogalmazza, *a házastársi együttlétnek a gyermeknemzéssel egyenértékű célja az örömszerzés*. Nem a szexualitás, és benne talált öröm a bűn, hanem az önzés. Az önzés azonban mindig bűn! Az önzés miatt bűn a házasságon kívüli szexuális kapcsolat. Ahogy Cseri Kálmán mondta egy beszédében: Mindennek ön az oka: az önzés, az önsajnálát, az önszeretetet, és így tovább! Ami ezzel szemben önzetlenség, az nem lehet bűn! Tehát hogyha meg tudjuk találni a szexualitásnak az örömét, a felszabadító és eggyé teremtő erejét, akkor valami olyat teszünk, ami Isten szeretete és Isten akarata szerint való, és nem bűn! Nemcsak az fontos, hogy ezt megértsük, hanem az is, hogy megtanítsuk a gyermekeinknek! Hogy nyíltan tudjunk velük beszélni arról, hogy igen ez van, hogy ez problémát okozhat, hogy a világ erről egészen másként gondolkodik, mint mi, de ez jó dolog, mert a mi Mennyei Atyánktól kaptuk. Ugyanúgy, ahogy egy pohár bor jó dolog, és ez benne van a Szentírásban (Pál apostol írja Timóteusnak, hogy fiam néha igyál egy pohár bort is), de ettől még nem kell alkoholistává válni! Számomra a mottója ennek a szexualitás témának a Prédikátorok könyve 9,9: „Élvezd az életet feleségeddel, akit szeretsz, hiábavaló életednek minden napján, amellyel Isten megajándékozott téged a Nap alatt”. Akinek füle van a hallásra, értse meg!

5. A konfliktus megoldási készség

B.L.: Úgy szoktak összeveszni a tisztas házaspárok, hogy miért úgy érzed, én nem úgy gondoltam. És be is bizonyítja, hogy nem úgy gondolta. A konfliktus megoldáshoz három dolog kell:

- a kiengesztelésnek a készsége,
- a dialógusnak a készsége és
- a kompromisszum készsége.

Amikor azt kérdezik, hogy hogy kell udvarolni, akkor én azt szoktam mondani, hogy tudjanak az érzések szintjén kommunikálni egymással! Mít jelent ez? Valójában nem az az érdekes, hogy objektíve mi történik, hanem az, hogy mit érzek! Az érzés mindegyikünkben egy spontán reakció. Különbözik az érzelemtől. Érzése van a férfinak is, ne röstelje! Az érzésekre sokszor nem figyelünk oda! Magunknak sem mondjuk ki, hogy mit éreztem. És ezek szoktak összegyülekezni, a ki nem mondott érzések és egyszercsak mondjuk, hogy betelt a pohár. Ez a sok ki nem mondott érzés egyszercsak átsap valami dühbe, agresszivitásba és csak akkor mondjuk ki. Tehát *a konfliktus megoldás ott kezdődik, hogy beszéljünk egymással és merjük kimondani az érzéseket!* Nagyon fontos, hogy az érzéseink hozzánk tartoznak, úgy mint a szemünk vagy a hajunk színe. Az érzés az még nincs manipulálva az én gondolataimtól! Az érzés és az érzelem között a különbség ott van, hogy valakit meglöktem könyökkel a villamoson és hirtelen valami érzés átszaladt benne. Amikor ezt konzerválja magában és kezd gondolkodni, hogy hogy fog engem majd gyomor-szájon vágni véletlenül, ez már érzelem, mert manipulált érzés! Tehát az érzéseken ne vesszünk össze! Amikor nem mondunk ki dolgokat, érzéseket, az kettő ember közé leiszapolódik és egy széles fal keletkezik közöttünk, ez áthághatatlaná válhat idővel! Ha meg kimondjuk az érzéseket, akkor úgy képelem el, hogy egy „számtalan vékony drótból álló vezető” alakul ki két ember között. Ezért kéne nagyon sok időt szánni arra, hogy a házasságban is beszélgessünk. A legveszélyesebb tünetek közé tartozik korunkban a dialógus készségnek az elvesztése. Ebbe besegít a TV, különösen a video, meg sokminden más is. *Általában csak történések szintjéig jutunk el a beszélgetésben, de azt, hogy mit érzünk, azt már sokszor nem tudjuk elmondani! Pedig a történet kiváltotta érzés tölti be igen gyakran napjainkat!*

G.L.: A konfliktus megoldásnál nagyon fontos három dolog: a megbocsátó készség, saját hibám elfogadása, és a másik meghallgatása. Ehhez csatlakozik negyedikként a fantázia. Sok fantázia kell ahhoz, hogy túl tud-

junk lépni saját nyomorúságunkon, és ki tudjuk húzni a dugót magunkból. Hogy beszélni tudjunk a problémákról és így meg tudjuk oldani a konfliktusainkat.

Az a világ, amely körülvesz bennünket, nem ismeri a konfliktus megoldást! Amikor erről beszél akkor konfliktus megoldás címén kitér a konfliktusok elől. Ez menekülés az elől, hogy vállaljam a gondolatomat, érzelmeimet, azt, hogy mit szeretnék. Meg kell tanulnunk, hogy a gondolatainkat, az érzéseinket, az érzelmeinket, és a vágyainkat – legyenek azok testiek vagy lelkiek – megosszuk a másikkal. Ezt nem tanítja meg a világ. A világnak a szeretetről az emberi kapcsolatokról és a kommunikációról katasztrófálisan téves elképzelése van!

Nem lesz benned szeretet, hogyha Jézus Krisztus nincs benned, Ő pedig azt mondta, hogy beszédetek legyen igen-igen, nem-nem! Itt kezdődik a konfliktus megoldás. Az egésznek van egy nagyon komoly és következetes gyakorlati része. Az alap az, hogy minden héten egy estét szánjon a házaspár egymásnak. Akár mennyi ideje él valaki házasságban, ezt nem késő elkezdni! Nem könnyű, de nem késő (a gyümölcs ingyenes, de nem áldozat mentes). Nem mindig van az embernek kedve beszélgetni. Nem mindig van kedve elmondani, hogy mit érez, mit gondol, mit szeretne. De ha nem mondja el, akkor belé sül, rakódik rá az újabb, a még újabb, és a végén robban.

A heti egy este mellett legalább kéthavonta egy hétvégét szintén kettesben célszerű eltölteni. És évente lehetőleg egy hét, kettesben! A beszélgetés a házastárral igen fontos, mert a keresztény ember hierarchiája az úgy szól, hogy első helyen van az Isten, másodikon a házastárs, és utána jönnek a gyerekek! Ez az Isten akarata, hogy a férfi elhagyja apját, anyját a feleségéért, nem a gyerekeiért.

Amikor egy férfi nem beszél az érzelmeiről meg a problémáiról a feleségének, az nem feltétlenül azért van, mert be akarja csapni, hanem azért, mert azt hiszi, hogy nincsenek olyan problémák, amiről beszélni kell. Én átéltem ezt a saját életemben is. A hazugság tényleg bűn, de ami kifelé sokszor úgy tűnik, hogy elhallgatása valaminek, vagy valami őszintétlenség, a mögött sokszor valamilyen gát, fal vagy sérülés van, ami ki tudja mitől fejlődött ki. És ennek a lebontogatásán sokat kell dolgozni mindkét oldalról, a fal mindkét oldalán.

B.L.: Az alázat is a konfliktus megoldáshoz tartozik. A házasságban a dialógus kérdés is egész konfliktus megoldásnak a készsége tulajdonképpen önmagunk ismerete és önmagunk elfogadásánál kezdődik. És ez

nem egy egyszerű művelet! Amíg az ember nem tud igazán a léte legmélyéből köszönetet mondani önmagáért, hogy pont ilyen vagyok, amilyen, addig nagyon nehezen tudunk kommunikálni egymással! Aki nem tudja elfogadni, hogy ő az X, addig soha nem fogja elfogadni, hogy a másik az Y. Amikor végképp nem megy a beszéd, akkor szabad írni a házasságon belül is! Nem beolvasni, hanem szeretettel! Az írás az nem a távolságtartásnak az eszköze a házasságban! Amikor beszél egy házasság a házastársához, az első szónál látja a másik arcának a változását, hogy nagyon unja most amit a házastárs elkezdett, bosszantja, a gondolatai nincsenek ott. És akkor már egészen mást fog elmondani, mint amit eltervezett! Tehát néha tényleg szabad, kell írni. Így semmi nem befolyásol abban, hogy azt írjam le, amit gondolok, amit szeretnék mondani. Sokszor probléma, hogy például a vállalkozói létformával leterhelt ember túl fáradt ahhoz, hogy dialógust folytasson!

Egy nő számára az ingert a családba a gyermekeken kívül a férj tudja behozni. Ha nem folytatnak dialógust, a legtöbb nő számára nem kielégítő az otthoni munkák ellátása, és bajlódás a gyerekekkel.

(előadás után lejegyezve)

Gyulai Oszkár, esperes, plébános:

A Szent Család példája

Az Üdvözítő Jézus Krisztus amikor lejött erre a világra, emberi családba jött el, ezzel akarta megmutatni, hogy a családdal kezdődik az emberiség megváltása. Mert az emberiség életében minden a családra épül. Amikor Szent Család ünnepén az Egyház a Szent Családot állítja elénk, akkor azt akarja mondani, sürgetőleg kérve, hogy kövessétek a Szent Család példáját, mert csak akkor lesz emberi megújulás a világ számára.

Jézus azt mondja az Evangéliumban: amit Isten egybekötött, azt ember szét ne válassza. A házastársak, akik Isten előtt kötöttek házasságot, szent esküvel ígérik, holtomiglan, holtáiglan, hogy hűségesek lesznek egymáshoz, hogy szeretni fogják egymást, de nagyon sokan elfeledkeznek erről az ígéretről. Elfeledkeznek arról, hogy ezzel az esküvel tulajdonképpen, ha nem tartják meg, magukat átkozták meg, mert azt jelenti, hogy úgy segíljen engem az Isten, ahogy én ezt az esküt megtartom! Vagyis ha nem tartanám meg, akkor ne segítsen engem az Isten. A házastársak akkor tesznek Isten akarata szerint, ha esküjükhöz hűségesen küzdenek, harcolnak, áldozatot hoznak a családnak a megmentéséért, a család egységének

biztosításáért. A családnak otthon kell teremtenie. Az otthon az sokkal több, mint a lakás! A lakás a falak, a szőnyegek, a bútorok. Az otthon a békesség, a szeretet és az öröm. És ez az otthon sok ember számára hiányzik.

Amikor Szent Család ünnepén az Egyház a Szent Család példájának követésére buzdít bennünket ez nem jámbor ajánlás, ez élet kérdés. Élet vagy halál kérdése! Nagyon kellene a Szent József típusú édesapák, akik földi másai a Mennyei Atyának, nem karikatúrák, akik csak a nevükön viselik a családfő szerepét, de az életükkel megcsúfolják és megcáfolják azt. Menynyire kellene a Szűzanya példáját követő édesanyák! Akiknek dolgos a kezük, éles a szemük, rögtön észreveszik a bajt, ami a családot, annak az egységét és békéjét fenyegeti és akkor aszonyi okossággal, kedvességgel és türelemmel orvosolják azt. Nem veszekedéssel, mert az nem vezet sehová.

Nehéz feladat, követni a Szent Család példáját! A Szent Családnak, mint tudjuk három tagja van, Szent József, a Szűzanya és a kis Jézus.

Szent Józsefről aránylag keveset beszél a Biblia. De azzal, amit mond, lényegében megfesti szent Józsefnek a képét. Szent József nem tett csodákat, csak mindenben teljesítette Isten akaratát, az Isteni ráhagyatkozásban az Igaz bölcsessége járta át őt. A tisztaságban, a hűségben és a tökéletes szeretetben példaképünk! A Szentírás azt mondja róla, hogy igaz ember volt! És ebben az egy mondatban minden benne van! A kis Jézus számára példakép volt. A kisgyerek az édesapa képéről rajzolja meg, képzelettel el magának a Mennyei Atya képét. A kisgyerek csak ilyen konkrétumban tud gondolkodni! Elvontan nem tud gondolkodni. Látja az édesapját, felfokozza az ő vonását, az egyéniségét és ebből rajzolja meg, képzelettel el magának a Mennyei Atya képét. Óriási az édesapák felelősség abban, hogy a Mennyei Atyának képmásai legyenek.

Az édesapák dolga odafigyelni a család életére. Odafigyelni a gyerekek életére, és nyugodt, de határozott mozdulatokkal irányítani a család életét a helyes irányba, az Isten felé vezető úton, hogy le ne térjen onnan.

Az édesanya képét a Szűzanyáról másolhatjuk le. A Szűzanya talán a kánaáni menyegzőn mutatja be leginkább, hogy milyennek kell lennie az édesanyának. Dolgos volt a Szent Szűz keze, mert az esküvő előkészítéséhez is hívták, nem csak vendégnek. Figyelt a háziak kéréseire, mert kedvükre akart tenni. Csendben körülnézett és meglátta, hol hiányzik még valami. Részt vett a lakomán, együtt örült az örvendezőkkel, és mégsem kerülte el figyelmét, hogy fogytán a bor. Feltűnés nélkül, halkan szólt Fiának.

Szűz Mária mosolyával bearanyozta a családi otthonát és boldoggá tett mindenkit magán körül. Az anyai mosoly családot összetartó erő tud lenni.

A kis Jézus engedelmisségben nevelkedett, odafigyelt Szűz Máriára és Szent Józsefre, sokat tanult tőlük. Sokszor hallgatta szüleinek a szavát. Ő, a világ Ura és Tanítómestere, nem restelt szüleitől tanulni. A gyermek Jézus engedelmeskedett szüleinek. Az Isten parancsának való engedelmisség: *a jó*, mert Isten csak jót parancsol. Az engedetlenség: *a rossz*, mert lázadásra viszi rá a lelket, amelyre azután a Sátán hatással lehet.

A régi időkben az volt a szabály, hogy ha a felnőttek beszélnek, akkor a gyerek hallgat és nem beszél bele. Ma a családban a felnőtt beszédjébe belekiabál a gyerek, megbírálja a szüleit. Messze kerültünk attól az eszménytől, amit Jézus mutatott be, hogy tisztelettel és engedelmisséggel viselkedett a szüleivel szemben!

A tíz parancs olvasásakor feltűnik, hogy egy parancshoz Isten külön jutalmat, külön áldást helyezett kilátásba, ez a negyedik parancs, mely így szól: „tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú életű légy a földön”. Egy másik fordítás szerint: „hogy áldott legyen életed ezen a földön”. Az Isten jutalmát érdemes kiérdemelni azzal, hogy az ember tiszteli, megbecsüli a szüleit! Mert mit köszönhet egy gyerek a szüleinek? Isten után mindent! Az életét, az otthonát, a mindennapi kenyeret, hogy van egy szerető közössége, amelyben élhet! Ezt mind Isten után csak a szüleinek köszönheti! És akkor ennek ellenére engedetlen, feleselő?

Szent Család ünnepén külön kérje minden édesapa, édesanya, és gyerek, hogy a Szent Család, tanítson meg minket arra, hogy a családok az erény, a munka, a szeretet, a vallás iskolái legyenek, és ezáltal békesség és öröm legyen minden otthonban, ne veszekedés, türelmetlenség!

Azt mondja a Szentírás a gyerekeknek, hogy tiszteld és szeresd szüleidet, hogy áldott legyen az életed a földön! De azért a szülőknek is olyanoknak kell lenni, hogy tisztelni és szeretni lehessen őket! Tehát a szülők felelőssége felmérhetetlen, mert rajtuk keresztül jön Isten akarata a gyerekek számára! A szülőnek feladata, hogy az Isten akaratát közvetítse a gyermeke számára! Nem azt, hogy neki pillanatnyilag milyen hangulata van. Nem. Éppen ez a felelősség! Hogy mindig Isten akaratát tudja közvetíteni a gyermekei számára. Ha ezt teszi, akkor a szülő szava az Isten szava. Aki a szüleivel engedetlen, Istennel szemben engedetlen!

A családban legyen közös imádság este! Akármilyen rövid imádság, de legyen közös imádság, ahol a család együtt imádkozik Isten előtt, mert akik együtt imádkoznak, azok együtt is maradnak! És hogy anynyian nem maradnak együtt, azért van, mert nem imádkoznak. És ha így mindenben akarjuk követni a Szent Családnak a példáját, akkor megvalósul egy kis

földi mennyország. Akkor a család valóban igazi szeretet közösség, ahol az Isten lakik. Minden családba be kell fogadni az Istent az imádság és a szeretet által, mert aki szeretetben él, Istenben él, és Isten él őbenne! És akkor megtapasztalhatja az ember, hogy milyen öröm az, ha velünk az Isten! Ha ott van az életünkben az Isten, akkor az ő békéje, az ő öröme, az ő szeretete állandó lesz bennünk és ez a családi boldogság alapja.

Van-e időnk imádkozni? Olyan sokmindent imád a mai ember. Imád utazni, imád szórakozni, imád enni, inni, imád TV-t nézni és még sokminden mást. Amit imád az ember, azt a értékrendjében felemeli. Vajon tudunk-e még imádkozni a szív egyszerűségével? Vajon örömet jelent-e nekünk az Istennel való találkozás az imáinkban, a szentmisében? Vagy talán unjuk az egészet, mert elfásult már a szívünk és nincsen hely benne az Isten számára? Újra meg kell tanulni gyermeki szívvel imádkozni ahhoz, hogy megszülessék lelkünkben az igazi öröm!

A Karácsony Isten ajándékozó szeretetének az ünnepe. Ezen a napon adta Isten nekünk a legnagyobb ajándékot, amit adhatott. Az Ő szent Fiát, hogy testvérünkkel legyen, hogy egy legyen közülünk az Isten Fia. Hogy emberré legyen, hogy mi, emberek, Isten fiaivá lehessünk. Így fejezi ki a Biblia a Karácsonynak a jelentőségét. Az emberek is szeretnek Karácsonykor ajándékozni. Az ajándék legfőbb jelkép lehet. Jelképe önmagunknak. Mert nem valami tárgyat kell nekünk ajándékozni egymásnak, hanem önmagunkat! Gondoljuk csak végig gyerekek, fiatalok, vajon most az évek elmúltával is ajándék vagyok-e én a szüleim számára, akik akkor Isten ajándékaként elfogadtak engem, születésem alkalmával. Vagy a házastársak. Vajon ma is ajándék vagyok-e a férjem, a felségem számára, mint amikor olyan boldogan megesküdtünk az Isten oltára előtt, hogy szeretni, hogy tisztelni fogjuk egymást? Hogy mindent megteszünk egymás életéért és boldogságáért? Ma is ajándék vagyunk egymásnak? Ma is tudunk örülni egymásnak? Olyan örömmel, mint amikor örültünk akkor, amikor összekerültünk, amikor olyan sok-sok és nagy reménységgel elindultunk az élet útján? És itt lehet kérdezni tovább az időseket, az öregeket, ajándék vagyok-e a családom számára? A gyerekeim, az unokáim számára? A Karácsony meg akarja újítani életünket a szeretetben, mert elfásultunk, mert kiüresedtünk! A szeretet valóság, a szeretet csodálatos erő, ami képes csodákat művelni az embereknek az életében, a családoknak az életében.

Újítsuk meg a mi hitünket. Szűz Mária azért volt igazán boldog, mert hite volt. Nem csak vélekedései voltak. A hite nem csak elmélet volt, hanem a Jézus szerinti élet.

Újítsuk meg a mi szeretetünket. Érezzünk rá arra, hogy boldog csak az az ember lehet, aki megtanul másokért élni. Aki ezt meg nem tanulja, az örökre önző és örökre boldogtalan lesz. Erre kell nevelni a fiatalokat, erre kell nevelni a gyerekeket. Nem élhetünk önmagunknak, másokért kell élni! Isten szeretetét kell továbbvinni a világban. Továbbadni, tovább-sugározni az emberek szívébe, mert annak a visszasugárzó öröme, az teszi boldoggá az embert.

(előadás után lejegyezve)

Könyörgés a családokért

Atyánk! Tőled származik minden atyaság a mennyben és a földön. Te vagy a szeretet és az élet! Add, hogy minden család a földön Fiad, Jézus Krisztus segítségével, aki Asszonytól és a Szentlélektől, az isteni kegyelem forrásából született, az élet és a szeretet igazi szentélye legyen az állandóan megújuló emberi nem számára! Kegyelmed vezesse a házastársakat, hogy gondolkodjanak és dolgozzanak – a Szűzanya és Szent József példáját követve – családjuk és embertársaik javára.

Add, hogy a fiatalok a családban – a kis Jézus példáját követve – szilárd támaszt találjanak az igazságban és a szeretetben való növekedésüknek!

Add, hogy a házasság szentsége által megerősített szeretet legyőzze a gyengeségeket és a krízist, amellyel családjaink sokszor találkozhatnak.

Végül kérünk, add, hogy a názáreti Szent Család közbenjárására az Egyház a világ minden népe között sikeresen végezze küldetését a családban. Mindezt szívből kérjük tőled, aki az Élet, az Igazság, a Szeretet vagy a Szentlélekkel egyetemben!

Szent őrangyalom könyörögj érettem!

Szent őrangyalom, hű barátom és kísérőm életem útján, kinek oltalmára mennyei jó Atyám bízott, hálát mondok neked jóságos gondoskodásodért, amellyel lelkem üdvén eddig őrködtél. Légy ezután is különös szószólóm, és juttasd minden ügyemet-bajomat Isten színe elé. Istentől nyert befolyásodnál fogva óvj meg engem testem-lelkem minden veszedelmétől és vezess, hogy mindig Isten színe előtt s az ő szeretetében járjak-keljek, hogy mindig tisztalelkű maradjak. Önts belém éberséget, hogy soha senkit se szóval, se tettel meg ne bántsak. Légy velem bajban és szenvedésben, és majd ha eljön az óra, vidd fel lelkemet tisztán Istenhez. Amen.

(A őrangyalok ünnepe: október 2.)

Szülői áldás

Fontos feladata az édesapáknak és/vagy az édesanyáknak, hogy a családtagjaikat esténként, illetve hosszabb út előtt megáldják pl. a következő szavakkal. (Az áldás közben keresztet rajzol az áldást adó a megáldott homlokára.)

Áldjon meg téged a Mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek és oltalmazzon a Boldogságos Szűzanya!

Néhány tanács a család helyes napirendjének kialakításához

1. Az ébredés történjen előre meghatározott időben, lehetőleg naponta azonos időben. A reggeli imádság, lehetőség szerint közös imádság legyen. Ébredéskor keresztvetés, a nap felajánlása (pl.: mindent Jézusért, mindent Máriával, mindent szeretetből akarok tenni vagy elviselni), vagy más imádság.
2. Az étkezések lehetőleg meghatározott időben, naponként azonos időpontban legyenek. Fontos az étkezés előtti és utáni ima. Mértékletesen egyél és igyál!
3. Tervezd meg, hogy mit fogsz a nap folyamán csinálni: a szükséges, a hasznos, és a kellemes dolgok sorrendjében, ami pedig ezeken kívül van, az fölösleges.
4. A kísértések lehetőségeit mérd föl, hogy időben el tudd kerülni azokat. (A kísértés idején az ima, akár a tanult ima ismétlése is sokat segít.)
5. Lehetőleg naponta vegyél részt szentmisén, ha teheted áldozál is! („mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma”)
6. Nyugodtan, lelkiismeretesen dolgozzál, nem hajszolva sem önmagadat, sem más. Légy udvarias!
7. Ne pazarold el az időt! Főleg ne fölösleges beszéddel, pletykával.
8. A szabad időt, a szabadnapot értelmesen töltsd el, hasznosat csinálj, pl.: séta, jó könyv, másokon való segítség, imádság, engesztelés stb. Ne vállalj túl sok mellék feladatot, munkát, de amit vállalsz, azt pontosan végezd el!
9. Este időben éj haza! Legyen közös esti ima (pl.: rózsafüzér, tanult és/vagy szabad imák, Szentírásról elmélkedés). Ha egyedül imádkozol, térden állva tedd azt! Elegendő alvást tervezd, hogy a következő napot is Isten dicsőségére és embertársaid szolgálatában tud elöltteni.
10. Gondold meg, hogy minden nap egyszeri és soha vissza nem térő isteni ajándék. Mindig a jelenben élj, a jelenben kell megoldanod problémáidat, feladataidat a Szűzanya segítségével. Mindig légy készen, hogy Isten bármikor haza szólíthat.
11. A péntek bűnbánati nap, emlékezz meg Jézus szenvedéséről – engesztelő imaóra (esetleg csütörtök este, éjjel is). Ha teheted, pénteken tartsál böjtöt, pl. kenyéren és vizen a lélek tisztulására.
12. Az őrangyal mindig veled van, gyakran gondolj rá és kérd a segítségét.
13. A vasárnap nem csak pihenőnap, hanem az Úr napja. Vegyél részt a szentmisén és tanulj meg lélekben ünnepelni!